

Internet Cookies – fișierele cu răvaș juridic Internet Cookie – the files with juridical “fortune”

Ștefan Răzvan Tataru¹

Rezumat: Intrarea în vigoare a Regulamentului general privind protecția datelor (Regulamentul UE 2016/679) a readus în discuție fișierele cookies și ingerința lor în viața privată a utilizatorilor Internet, o problemă veche, rămasă neclarificată și nereglementată de la apariția acestora, în anul 1994. Prezentul studiu urmărește analiza fișierelor de tip „cookies” și a implicațiilor juridice prin raportare la operațiunile de comerț internațional și reglementările din domeniul protecției datelor. Internet Cookies desemnează fișiere de mici dimensiuni care conțin informații privind utilizatorul, extrase din analiza activității online a acestuia. Fișierele cookies facilitează experiența digitală a utilizatorului, fiind responsabile de memorarea preferințelor, setărilor sau numelui de utilizator, dar și de afișarea campaniilor de publicitate personalizată sau creșterea prețului unui produs vizitat anterior. Monitorizarea comportamentului online a utilizatorilor poate determina avantaje economice pentru deținătorii de website-uri, însă ridică probleme complexe în ceea ce privește legalitatea prelucrărilor de date cu caracter personal și protecția acestora.

Cuvinte-cheie: cookies; protecția datelor; date cu caracter personal; Internet; RGPD.

Abstract: The entry into force of the General Data Protection Regulation (EU Regulation no. 2016/679) brought back into question cookies and their interference with the privacy of Internet users, an old problem, which has remained unclarified and unregulated since their development in 1994. This study aims to analyse cookies and their legal implications in relation to international trade operations and data protection regulations. Internet Cookies are small files that contain information about the user, extracted from the analysis of his online activity. Cookies facilitate the user's digital experience, being responsible for storing preferences, settings or username, but also for displaying personalized advertising campaigns or the price fluctuation of a previously visited product. Monitoring users' online behaviour can determine economic advantages for the website owners; however, it raises complex issues regarding the legality of the processing of personal data and the data protection means.

Keywords: cookies; data protection; personal data; Internet; GDPR.

¹ Doctor, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, razvantataru@gmail.com

I. Introducere

Prin intermediul a miliarde de biți de informații care călătoresc zilnic la nivel internațional, Internetul conectează peste 4 miliarde de oameni² la vaste resurse informatice, oferă acces la numeroase servicii și bunuri din întreaga lume. Succesul la nivel internațional nu ar fi fost posibil fără introducerea tehnologiei *World Wide Web (WWW)* ca instrument de organizare în mod uniform a unei varietăți de suporturi (text, grafică, imagini, sunet, video) disponibile pe Internet. Astfel, conținutul disponibil online devine accesibil inclusiv utilizatorilor neexperimentați prin intermediul browser-ului Web³ – o interfață simplă și ușor de utilizat⁴.

Accesibilitatea tehnologiei Internet pentru mai bine de jumătate din populația globului și diversitatea activităților care au devenit realizabile online determină prelucrări complexe de date cu caracter personal și totodată, vulnerabilități în ceea ce privește protecția acestora.

1. Internetul și comerțul internațional

Inițial, Internetul a fost dezvoltat și utilizat pentru transferul de date între calculatoare aflate într-o rețea extinsă, globală, de unde și denumirea de *world wide web*. Ulterior, acesta a devenit mediul propice pentru actele de comerț la nivel internațional, profesioniștii observând oportunitatea de a utiliza funcțiile rețelei pentru accesarea unei piețe internaționale. Internetul nu s-ar fi dezvoltat într-un ritm rapid și nu s-ar fi extins la nivel global dacă acest demers nu era motivat de un câștig financiar pentru părțile implicate, realizabil în primă etapă prin campaniile de promovare / marketing a unor societăți, produse, servicii sau persoane.

² [Online] <https://www.statista.com/topics/1145/internet-usage-worldwide/>, accesat 10.10.2020.

³ Un browser Web este o aplicație software care rulează pe computer sau pe un alt dispozitiv compatibil cu Internetul, prin care utilizatorii pot prelua, vizualiza și interacționa cu conținut multimedia bazat pe Web, cum ar fi pagini web, imagini sau videoclipuri. Printre cele mai cunoscute browsere web utilizate la nivel internațional amintim *Netscape Navigator*, *Microsoft Internet Explorer*, *Mozilla Firefox*, *Google Chrome*, *Apple Safari*, *Opera*. A se vedea Michael S. Daubs, *Web browsers* în D. Merskin (coord.), *The SAGE international encyclopedia of mass media and society*, volume 1, Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc., 2020, doi: 10.4135/9781483375519.n7312020, pp. 1891-1893; C.T. Ungureanu, *Implicațiile Internetului în viața juridică* în *Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași*, Tomul LXIII, Științe Juridice, nr. 2/2017, pp. 1-2.

⁴ V. Mayer-Schonberger, *The Internet and Privacy Legislation: Cookies for a Treat?* în *Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice*, volume 14, 1998, p. 166, [Online] [https://doi.org/10.1016/S0267-3649\(98\)80024-1](https://doi.org/10.1016/S0267-3649(98)80024-1), accesat 1.11.2020.

Tehnologizarea accelerată a determinat evoluții de amploare în modul în care societățile își desfășoară afacerile, majoritatea fiind nevoite să își dezvolte activitatea comercială și în mediul online⁵. În contextul determinat de pandemia cu virusul COVID-19, digitalizarea activităților comerciale și transferul acestora în mediul online a reprezentat un obiectiv important pentru afacerile de pe plan local care, în condiții obișnuite, nu ar fi necesitat o prezență pe Internet. Mutarea activităților comerciale în online vine cu avantaje precum accesul la o piață internațională, promovare rapidă și direcționată sau reducerea costurilor cu logistica spațiilor fizice dar, concomitent, prezintă și dezavantaje precum riscurile juridice considerabile determinate de prelucrările de date cu caracter personal și condițiile obligatorii impuse pentru comercializarea anumitor produse / servicii sau securitatea tranzacțiilor.

Prin intermediul Internetului, o persoană izolată din punct de vedere geografic poate realiza activități de comerț electronic la nivel transnațional⁶. Prin intermediul unui website de prezentare a produselor sau serviciilor ori printr-un magazin online, societățile pot fi prezente pe o piață internațională la costuri mult mai reduse decât cele necesare deschiderii și funcționării unei reprezentanțe sau cele generate de contractarea unui agent în străinătate. Direct proporțional cu beneficiile aduse de prezența comerciantului pe o piață digitală, nelimitată din punct de vedere teritorial sau al numărului de consumatori, activitatea online poate prezenta riscuri juridice considerabile determinate de vulnerabilitățile ce planează asupra securității informațiilor confidențiale și asupra protecției datelor cu caracter personal ale utilizatorilor website-ului.

Adițional activităților de export și înființarea de reprezentanțe, sucursale sau filiale în state străine, prezența online prin intermediul unui website sau magazin online poate reprezenta o modalitate de pătrundere pe piețe de desfacere străine.

2. Aspecte introductive privind website-urile

World Wide Web (abreviat *WWW*) este construit și funcționează la nivel internațional ca urmare a utilizării unor mecanisme standardizate. Astfel, tot conținutul disponibil pe Web este formatat într-un limbaj general, uniform, numit *HyperText Markup Language (HTML)* iar toate cererile de informații și răspunsurile sunt realizate și transmise în conformitate cu un protocol standard similar. Practic, în momentul în care utilizatorul accesează o adresă de pe *WWW*, de exemplu website-ul Facultății de Drept, browserul internet va trimite o cerere de informații către serverul web unde este găzduit domeniul

⁵ Ș.R. Tataru, *Provocări juridice ale comerțului cu medicamente în Analele Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași – seria Științe Juridice*, nr. 2/2017, p. 275.

⁶ C.T. Ungureanu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Hamangiu, București, 2018, p. 21.

accesat. Serverul web va răspunde la cerere prin transmiterea informațiilor dorite către computerul utilizatorului, afișând prin intermediul browserului informațiile solicitate – conținutul website-ului Facultății de Drept⁷.

Societățile din domeniul digital cu o prezență internațională, precum *Google Inc.*, *Facebook Inc.*, *Amazon*, folosesc un volum impresionant de date colectate direct de la propriii utilizatori, prin analiza și extragerea informațiilor din activitatea desfășurată de aceștia în mediul online⁸.

Datele privind consumatorii reprezintă o resursă importantă pentru orice societate întrucât prin analiza intereselor și preferințelor clienților își pot adapta portofoliul de produse și servicii, pot îmbunătăți anumite caracteristici pentru anumite produse și, totodată, pot genera comunicări de marketing personalizate. Pentru a colecta date, societățile utilizează fișierele cookies și informații extrase din istoricul de navigare sau din activitatea desfășurată pe rețelele de socializare⁹.

Unul dintre mecanismele care stă la baza industriei publicității digitale este personalizarea, sub formă de reclame direcționate, care sporesc probabilitatea transformării unui utilizator în potențial cumpărător. Întreaga procedură de personalizare, începând cu procesul prim de colectare a informațiilor privind utilizatorul prezintă riscuri importante asupra confidențialității datelor cu caracter personal implicate. Cu atât mai mult, urmărirea efectuată prin intermediul fișierelor cookies are ca rezultat faptul că agențiile de publicitate au acces la o mare parte din istoricul de navigare al utilizatorilor, date care ar putea dezvălui informații sensibile, precum informații privind starea de sănătate sau opiniile politice¹⁰.

⁷ Pentru similitudine a se vedea V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166.

⁸ C. Pelau, M. Niculescu, M. Stanescu, *Consumer's perception on the advantages and disadvantages of cookies and browsing history* în Proceedings of the International Conference on Business Excellence, Sciendo, vol. 14(1), iulie 2020, DOI: 10.2478/picbe-2020-0079, p. 829.

⁹ C.T. Ungureanu, *Implicațiile Internetului...*, p. 5; A. Șerban, *Lex informatica și protecția datelor cu caracter personal* în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași Tomul LXVI/I, Științe Juridice, 2020, p. 224; J. Goicovici, *Consimțământul consumatorului la prelucrarea datelor personale în contractele business to consumer – condiția consimțământului granular* în Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Drept, nr. 2/2019, p. 9; C. Pelau, M. Niculescu, M. Stanescu, *op. cit.*, p. 829.

¹⁰ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *Can I Opt Out Yet? GDPR and the Global Illusion of Cookie Control* în Proceedings of the 2019 ACM Asia Conference on Computer and Communications Security (Asia CCS '19) Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, DOI:<https://doi.org/10.1145/3321705.3329806>, p. 340; H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *(In-)Security of Cookies in HTTPS: Cookie Theft by Removing Cookie Flags*, in IEEE Transactions on Information Forensics and Security, vol. 15, pp. 1204-1215, 2020, doi: 10.1109/TIFS.2019.2938416. A se vedea și website-ul Mozilla Developer, secțiunea *Using*

Studiile¹¹ privind impactul utilizării cookies asupra confidențialității datelor cu caracter personal relevă faptul că aceste fișiere pot colecta informații în scopul personalizării prețurilor pentru utilizatori specifici sau chiar pentru supravegherea populației de către serviciile de informații (prin intermediul *third-party cookies*)^{12, 13}. Practic, cookies colectează și prelucrează date privind interesele utilizatorului referitoare la achiziția unor bunuri și servicii, care prin prelucrare automatizată generează o creștere ipotetică a cererii în raport cu oferta. Aceste analize pot prezice prețul maximal la care cumpărătorul ar fi dispus să achiziționeze produsul sau pot determina o modificare a prețului în funcție de comportamentul online al utilizatorului¹⁴.

Modalitatea în care reglementările privind confidențialitatea datelor au impactat serviciile societății informaționale a determinat modificări în utilizarea, interacțiunea și proiectarea fișierelor cookies în ceea ce unii specialiști au denumit „economia informației personale” (*personal information economy*)¹⁵ sau „capitalism de supraveghere” (*surveillance capitalism*)¹⁶.

HTTP cookies, [Online] <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTTP/Cookies>, accesat 1.11.2020.

¹¹ A. Hannak, G. Soeller, D. Lazer, A. Mislove, C. Wilson, *Measuring price discrimination and steering on e-commerce web sites* în Proceedings of the 2014 Conference on Internet Measurement Conference, IMC 2014, <https://doi.org/10.1145/2663716.2663744>, pp. 305–318.

¹² S. Englehardt, D. Reisman, C. Eubank, P. Zimmerman, J. Mayer, A. Narayanan, E. W. Felten, *Cookies That Give You Away: The Surveillance Implications of Web Tracking* în Proceedings of the 24th International Conference on World Wide Web (WWW '15), 2015, DOI:<https://doi.org/10.1145/2736277.2741679>, pp. 289–299.

¹³ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *Measuring Cookies and Web Privacy in a Post-GDPR World* în D. Choffnes, M. Barcellos (coord.), *Passive and Active Measurement*, PAM 2019. Lecture Notes in Computer Science, vol 11419, Ed. Springer, 2019, https://doi.org/10.1007/978-3-030-15986-3_17, p. 4; R. Sava, *Dreptul omului în fața mașinii. Dans și echilibru într-un univers digital*, 6 octombrie 2020, [Online] https://www.juridice.ro/698715/dreptul-omului-in-fata-masinii.html#_ftn43, accesat 1.11.2020.

¹⁴ Pentru informații suplimentare privind modul în care fișierele cookies pot influența prețurile bunurilor și serviciilor disponibile online a se vedea: *Browser Cookies used for Dynamic Pricing*, 8 noiembrie 2016, material disponibil online la adresa: <https://cookiecontroller.com/dynamic-pricing-cookies/> și A. Aziz, R. Telang, *What Is a Digital Cookie Worth?*, 31 martie 2016, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2757325>, articol disponibil online la adresa: <https://ssrn.com/abstract=2757325>.

¹⁵ G. Elmer, *Profiling machines: Mapping the personal information economy*, MIT Press, Cambridge, 2003 *apud* M. L. Jones, *Cookies: a legacy of controversy* în Internet Histories Journal, volume 4, issue 1, 2020, doi: 10.1080/24701475.2020.1725852, p. 89.

¹⁶ S. Zuboff, *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*, Ed. PublicAffairs, New York, 2019 *apud* M. L. Jones, *op. cit.*, p. 89.

II. Prelucrări de date cu caracter personal prin intermediul cookies

Nivelul de tehnologie existent permite monitorizarea constantă și continuă a tuturor activităților din mediul fizic sau *offline* dar în special a celor din mediul online. Specialiștii¹⁷ din domeniul IT confirmă temerile utilizatorilor în ceea ce privește confidențialitatea activității desfășurate în mediul online, căutărilor pe motoarele de căutare Web, lista website-urilor vizitate sau a link-urilor care au prezentat interes. Cele trei surse de informații prezentate anterior au ca numitor comun, de cele mai multe ori, fie adresa de email, fie adresa IP a utilizatorului, acesta reprezentând punctul de plecare în generarea profilului comportamental al utilizatorului. Corelarea tuturor datelor și intereselor utilizatorului în cadrul unui profil de utilizator prezintă beneficii și riscuri cu privire la modul în care persoanele cu acces la datele cu caracter personal le pot prelucra. De exemplu, un utilizator care folosește motoarele de căutare pentru a obține informații privind arme, muniții și tipuri de explozibili, accesează website-uri de profil militar și ulterior achiziționează bilete de avion, ar putea fi supus unor anchete sau limitări la sosirea în aeroport, ca urmare a unor interpretări greșite a datelor din partea autorităților, care nu au avut acces la informația conform căreia persoana vizată realiza un studiu științific cu privire la modalitățile de comercializare a armamentului.

Comercializarea bunurilor și serviciilor, în special în mediul online, se realizează cu ajutorul campaniilor de promovare sau de marketing. În cadrul acestor activități, cele mai importante elemente sunt reprezentate de datele utilizatorilor sau consumatorilor. Prin analiza acestor informații personale, societățile pot genera profiluri¹⁸ de utilizator ce vor fi utilizate ulterior pentru

¹⁷ P.F. Anderson, *Internet Cookies. How Edible Are They?* în Health Care on the Internet Journal, volume 2, issue 1, 1998, The Haworth Press Inc., DOI: 10.1300/J138v02n01_10, p. 94.

¹⁸ Profilarea este definită conform art. 4 alin. (4) din RGPD drept „*orice formă de prelucrare automată a datelor cu caracter personal care constă în utilizarea datelor cu caracter personal pentru a evalua anumite aspecte personale referitoare la o persoană fizică, în special pentru a analiza sau prevedea aspecte privind performanța la locul de muncă, situația economică, sănătatea, preferințele personale, interesele, fiabilitatea, comportamentul, locul în care se află persoana fizică respectivă sau deplasările acesteia*”. Totodată, conform considerentului nr. 24 din RGPD, „monitorizare a comportamentului” poate fi considerată orice activitate de prelucrare prin care „*persoanele fizice sunt urmărite pe internet, inclusiv posibilă utilizare ulterioară a unor tehnici de prelucrare a datelor cu caracter personal care constau în crearea unui profil al unei persoane fizice, în special în scopul de a lua decizii cu privire la aceasta sau de a analiza sau de a face previziuni referitoare la preferințele personale, comportamentele și atitudinile acesteia*”. A se vedea și Grupul de lucru „Articolul 29” pentru protecția datelor, *Orientări privind procesul decizional individual automatizat și crearea de profiluri în sensul Regulamentului (UE)*

elaborarea de mesaje publicitare personalizate și pentru îmbunătățirea interacțiunii utilizatorului cu marca comerciantului. Generarea de profiluri prezintă un risc major asupra dreptului la protecția datelor întrucât operatorul, prin acest mod automatizat de prelucrare a datelor cu caracter personal, poate influența comportamentul și deciziile utilizatorului, fără ca acesta din urmă să resimtă o intruziune în propriul sistem decizional¹⁹.

Regulamentul general privind protecția datelor cu caracter personal impune operatorilor deținători de website-uri să informeze și să solicite permisiunea utilizatorilor atunci când intenționează să instaleze anumite fișiere de tip cookies pe dispozitivele acestora pentru prima dată²⁰. Având în vedere condițiile impuse de RGPD pentru obținerea consimțământului, operatorii trebuie să aloce resurse suplimentare pentru a se asigura că utilizatorii înțeleg ce sunt fișierele cookies, cum funcționează acestea în raport cu dispozitivul și datele personale și, nu în ultimul rând scopul prelucrării datelor de către deținătorul website-ului.

Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice²¹ identifică în mod specific utilizarea setărilor unui browser ca mijloc de acordare a consimțământului. Cu toate acestea, considerăm că un nivel ridicat de protecție a confidențialității datelor poate fi atins prin corelarea setărilor personalizate ale browserului în ceea ce privește modul de utilizare a cookies cu modul de conformare a website-ului la prevederile RGPD în ceea ce privește informarea consumatorului și, după caz, obținerea consimțământului acestuia. Considerăm că, în prezent, nu putem vorbi de conformare deplină la cerințele RGPD bazată exclusiv pe capacitățile browserului, însă acest deziderat trebuie încurajat întrucât utilizatorul ar putea stabili un nivel optimizat asupra confidențialității datelor²².

2016/679, adoptate la 3 octombrie 2017, [Online]: <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1602>, accesat 1.11.2020.

¹⁹ C. Pelau, M. Niculescu, M. Stanescu, *op. cit.*, pp. 829, 831.

²⁰ A se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Working Document 02/2013 providing guidance on obtaining consent for cookies*, adopted on 2 October 2013, WP208, pp. 3-4, [Online]: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp208_en.pdf, accesat 1.11.2020.

²¹ Directiva nr. 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice, publicată în JO L 201, 31.07.2002.

²² International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, document disponibil online la adresa: https://www.accenture.com/_acnmedia/pdf-25/accenture-icc-uk-cookie-guide.pdf, p. 4; C. Pelau, M. Niculescu, M. Stanescu, *op. cit.*, p. 829.

1. Fișierele Cookies

Fișierele *Cookies HyperText Transfer Protocol (HTTP)* sau *Internet Cookies* sunt utilizate pe scară largă pentru a spori eficiența comunicării între dispozitivul utilizatorului (denumit client) și serverul web prin stocarea informațiilor de stare²³.

Cookies sunt informații generate de un server Web și stocate în computerul utilizatorului, pentru a fi accesate ulterior. Cookies sunt încorporate în fluxul bidirecțional de informații HTML dintre dispozitivul utilizatorului și serverele web. Fișierele cookie au fost dezvoltate și implementate pentru a permite personalizarea de către utilizator a informațiilor web. De exemplu, cookies sunt utilizate pentru a personaliza motoarele de căutare web, pentru a permite utilizatorilor o singură participare în cadrul concursurilor online sau pentru a memora produsele din lista de cumpărături pe care le-a selectat un utilizator în timp ce naviga prin conținutul unui magazin online²⁴.

Înainte de a analiza modul în care fișierele de tip cookies pot influența operațiunile de comerț internațional și pot determina prelucrări de date cu caracter personal, considerăm necesară definirea conceptului de fișiere cookies și modul în care acestea funcționează.

1.1. Clarificări asupra conceptului de cookies

Termenul „*cookies*” desemnează fișierele care conțin cantități mici de informații și care sunt descărcate pe dispozitivul utilizatorului în momentul în care acesta vizitează un website²⁵. Ulterior, fișierele cookies sunt trimise înapoi la website-ul de origine, la fiecare vizită ulterioară, sau la un alt website care recunoaște acel cookie. Utilitatea cookies rezidă în posibilitatea website-ului de a recunoaște dispozitivul unui utilizator anterior și de a personaliza experiența digitală a acestuia din urmă²⁶. Cookies pot îndeplini sarcini variate precum facilitarea navigării eficiente a utilizatorului între paginile website-ului, memorarea preferințelor și îmbunătățirea experienței online²⁷.

²³ H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, pp. 1204-1215. A se vedea și website-ul Mozilla Developer, secțiunea *Using HTTP cookies*, [Online]: <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Web/HTTP/Cookies>, accesat 1.11.2020.

²⁴ V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166. G. Fleishman, *Fresh From Your Browser's Oven* în *The New York Times*, 15 iulie 1999, [Online]: <https://www.nytimes.com/1999/07/15/technology/fresh-from-your-browser-s-oven.html>, accesat 1.11.2020.

²⁵ A se vedea M. Maxim, *Processing Personal Data by Cookies* în *Revista de Științe Politice, UCV*, nr. 49/2016, p. 67, [Online]: https://cis01.central.ucv.ro/revistadestiinte/politice/files/numarul49_2016/7.pdf, accesat 1.11.2020; H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1204.

²⁶ M.L. Jones, *op. cit.*, pp. 87-88.

²⁷ International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 7; A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op.*

Fiecare fișier cookie este caracterizat de un nume, o valoare, un domeniu web cu care este asociat și o dată de expirare²⁸. Ori de câte ori un browser emite o solicitare *HTTP(S)*, toate cookies asociate cu domeniul web țintă sunt trimise la serverul web, acesta identificând utilizatorul și preferințele acestuia setate la ultimele vizite²⁹.

În esență, fișierele cookies folosesc informații specifice utilizatorului, transmise de serverul Web pe computerul utilizatorului, astfel încât informațiile să poată fi disponibile pentru acces ulterior, pentru acesta sau pentru alte servere. În majoritatea cazurilor, nu numai că stocarea informațiilor personale într-un cookie trece neobservată, dar și accesul la acestea. Serverele web obțin automat acces la fișierele cookies relevante ori de câte ori utilizatorul stabilește o conexiune la acestea³⁰.

În lipsa utilizării fișierelor cookies, informațiile colectate de deținătorii website-urilor ar fi limitate la numărul de accesări ale paginilor și domeniile Internet din care acestea provin. Deși oferă funcționalități substanțial crescute utilizatorilor, permițând deținătorilor de website-uri să simplifice și să personalizeze secțiuni web pentru fiecare utilizator, acest lucru se realizează cu riscul de a compromite confidențialitatea datelor utilizatorilor³¹.

Fișierele cookies au fost inventate de către informaticianul Lou Montulli, absolvent al Universității din Kansas, pentru societatea *Netscape Communications Corporation* care încerca să transforme prezența digitală a societăților comerciale prin intermediul website-urilor de prezentare în activități economice desfășurate în mediul online³². Cookies au fost dezvoltate pentru a monitoriza dacă utilizatorii au vizitat website-ul de mai multe ori și pentru a oferi tehnologia necesară lansării magazinelor de comerț electronic³³. Întrucât nu există informații privind originea denumirii, presupunem că inventatorul a observat, în momentul dezvoltării coșului de cumpărături online (*electronic shopping cart*), similaritatea dintre fișierele cookies, care trec neobservate dar

cit., p.3; P.F. Anderson, *op. cit.*, p. 91; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, Igor Santos, *op. cit.*, p. 341; H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1204. V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166.

²⁸ G. Seuchter, S. Proßnegg, V. Beimrohr, D. Branley-Bell, *The Crux of Cookies Consent: A Legal and Technical Analysis of Shortcomings of Cookie Policies in the Age of the GDPR* în Jusletter IT, 28 februarie 2020, DOI: 10.38023/5f700184-d8ee-4bdb-b906-7cde70fbf0a2, p. 192.

²⁹ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 341.

³⁰ V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166.

³¹ P.F. Anderson, *op. cit.*, p. 91.

³² S. Singleton, *How Cookie-Gate Crumbles*, 11 iulie 2000, Cato Institute website, <https://www.cato.org/publications/commentary/how-cookiegate-crumbles>.

³³ M.L. Jones, *op. cit.*, p. 89; Jennifer L., *What Are Cookies?*, [Online]: <https://www.privacypolicies.com/blog/cookies/>, accesat 1.11.2020.

îmbunătățesc experiența utilizatorului, și impactul achiziției unor „biscuiți/prăjituri (în engleză, *cookies*)” de către cumpărător, adițional altor produse comandate.

Tim Berners-Lee, inventatorul *World-Wide-Web*, urmărind creșterea gradului de accesibilitate a conținutului disponibil pe Internet pentru utilizatori, a conceput protocolul *HTTP* pentru a prelua o informație/un răspuns de pe un server Web, moment urmat de deconectarea utilizatorului de la server, acesta fiind liber să răspundă solicitărilor altor utilizatori. Mecanismul de operare elaborat de Lou Montulli pentru fișierele *cookies* este următorul: atunci când un utilizator Internet solicită un obiect *HTTP* (de exemplu, conținutul unei pagini web), serverul Web poate trimite și o informație de stare împreună cu obiectul *HTTP* solicitat (de exemplu, un *cookie* asociat paginii web). Prin urmare, fișierul *cookie* este un șir de text care este plasat în memoria browserului stocat pe hard diskul unui utilizator și asociat cu o valoare disponibilă într-o bază de date disponibilă pentru serverul web. Browserul Web al utilizatorului primește fișierul *cookie* și îl stochează într-un fișier special numit *Cookie List*³⁴. Următoarele cereri *HTTP* transmise de utilizator către serverul Web vor include valoarea curentă a fișierului *cookie* extras din memoria browserului, care va fi transmis înapoi către server. În conceptul standard de *cookie*, Montulli a urmărit construcția unei memorii „opace”, care să asigure confidențialitatea datelor stocate în memoria browserului, informațiile nefiind accesibile altui utilizator sau server Web. „Opacitatea” conținutului este menită să asigure confidențialitatea datelor, acesta fiind de interes și relevanță numai pentru serverul de origine al fișierului *cookies*³⁵.

1.2. Clasificare

Conform specialiștilor³⁶ din domeniul IT, fișierele *cookies* pot fi clasificate în funcție de proprietarul acestora sau domeniul web care le plasează în *cookies* proprii (*First-party Cookies*) și *cookies* de la terță parte (*Third-party Cookies*).

First-party cookies sau fișierele *cookies* proprii sunt setate de website-ul vizitat de utilizator. Datele colectate prin intermediul fișierelor *cookies* proprii sunt utilizate în scopuri cum ar fi calcularea afișărilor de pagină, sesiuni și număr de utilizatori. În principal, deținătorii website-urilor au acces la datele colectate prin intermediul propriilor fișiere *cookies*, având posibilitatea ca ulterior să le transmită către agențiile de publicitate sau agențiile pentru

³⁴ V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166.

³⁵ M.L. Jones, *op. cit.*, p. 89.

³⁶ G. Seuchter, S. Proßnegg, V. Beimrohr, D. Branley-Bell, *op. cit.*, p. 193; A se vedea [Online] <https://www.adpushup.com/blog/types-of-cookies/>, accesat 1.11.2020.

direcționarea anunțurilor. În afară de aceasta, instrumentele de analiză, precum Google Analytics, utilizează cookies proprii pentru a înțelege comportamentul utilizatorilor și pentru a oferi deținătorilor de website-uri rapoarte de analiză, ușor de interpretat, în formă tabelară sau grafică³⁷.

Fișierele cookies aparținând terțelor părți sau *Third-party cookies*, spre deosebire de cele proprii, sunt setate de un domeniu diferit de cel al website-ului vizitat de utilizator. Dacă un utilizator vizitează un website și o altă entitate stabilește un cookie prin intermediul aceluși site web, acesta ar fi un *third-party cookie*³⁸. Cookies terțe pot fi întâlnite ori de câte ori un website integrează elemente realizate de o terță parte, precum butoane către rețelele de socializare, posibilitatea de a comenta prin intermediul contului de *Facebook*, un clip video de pe *Youtube* sau bannere cu reclame. Odată instalate în dispozitivul utilizatorului, *third-party cookies* monitorizează activitatea online a acestuia și memorează informațiile relevante pentru direcționarea anunțurilor și pentru publicitatea comportamentală³⁹.

Apreciem că mecanismul de funcționare a fișierelor *third party cookies* relevă un contract de externalizare servicii încheiat între deținătorul website-ului și partea emitentă a fișierelor. Astfel, asistăm la o externalizare internațională a serviciilor digitale de monitorizare și analiză trafic web (număr vizitatori, locație vizitatori, dispozitive utilizate de utilizatori, durata sesiunii, paginile pe sesiune, rata de respingere a persoanelor care utilizează website-ul, informații despre sursa traficului⁴⁰) sau a serviciilor de publicitate personalizată. De exemplu, serviciile *Analytics* oferite de *Google Inc.* nu generează în mod obligatoriu un cost pentru deținătorii de website-uri, acestea fiind oferite și într-o variantă „gratuită”, în schimbul datelor cu caracter personal ale vizitatorilor domeniilor web în cauză. Ulterior, aceste date sunt colectate, analizate, prelucrate automat prin generarea de profiluri și valorificate prin intermediul campaniilor de publicitate personalizată⁴¹.

³⁷ A se vedea: <https://www.adpushup.com/blog/types-of-cookies/>;

³⁸ International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 11; X. Hu, N. Sastry, *Characterising Third Party Cookie Usage in the EU after GDPR* în Proceedings of the 10th ACM Conference on Web Science (WebSci '19). Association for Computing Machinery, New York, USA, DOI:<https://doi.org/10.1145/3292522.3326039>, p. 137.

³⁹ A se vedea [Online] <https://www.adpushup.com/blog/types-of-cookies/>, accesat 1.11.2020; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 341. P.F. Anderson, *op. cit.*, p. 93.

⁴⁰ A se vedea și prezentarea serviciilor *Google Analytics*, [Online]: https://services.google.com/fh/files/misc/analytics_product_overview.pdf, accesat 1.11.2020.

⁴¹ Publicitatea comportamentală sau personalizată reprezintă acea formă de publicitate particularizată și adaptată în funcție de interesele și preferințele persoanei vizate. Furnizarea de publicitate personalizată implică colectarea și procesarea de date

Partea terță care instalează fișiere cookies prin intermediul mai multor website-uri va avea acces la o privire globală asupra activității, preferințelor și intereselor persoanei vizate și va putea crea un profil complex pe baza datelor colectate din surse multiple. Ulterior, datele corelate privind o anumită persoană vizată pot fi valorificate prin direcționarea de publicitate particularizată intereselor acesteia sau pot fi comercializate către agenții de publicitate. De exemplu, dacă un utilizator accesează mai multe website-uri care folosesc serviciul *Google Analytics*, un *third-party cookie* emis de acest serviciu va fi instalat în browser-ul utilizatorului și va colecta informații privind utilizatorul, centralizat pentru societatea Google și particularizat pentru deținătorii domeniilor web a căror website a fost vizitat de utilizator. Societățile care externalizează servicii de analiză web și implicit fișierele cookies necesare (care în utilizarea finală sunt percepute de utilizator drept *third-party cookies*) dețin o putere enormă, întrucât obțin o vedere panoramică a istoriei de navigare a unui utilizator pe diferite website-uri (deținute de titulari diferiți) și colectează pentru același profil de utilizator date cu caracter personal variate, din surse variate și în perioade de timp diferite⁴².

Având în vedere cele anterior prezentate, considerăm că utilizarea de cookies de la terțe părți prezintă cele mai multe riscuri la protecția datelor cu caracter personal ale utilizatorilor. În acest context, în situația nerespectării cerințelor impuse de reglementările din domeniul protecției datelor cu caracter personal, considerăm că proprietarul fișierelor *third-party cookies* ar trebui să răspundă în solidar cu operatorul-deținător al website-ului unde aceste cookies sunt utilizate. Dacă ne raportăm la beneficiul obținut, răspunderea ar trebui să fie mai mare pentru societatea emitentă de servicii realizate prin intermediul fișierelor de tip *third-party cookies*.

Din punct de vedere al funcțiilor pe care le prezintă, fișierele cookies se pot clasifica în cookies de sesiune (*Session Cookies*), cookies persistente (*Persistent Cookies*) și cookies securizate (*Secure Cookies*).

privind interesele și preferințele persoanei vizate rezultate din interpretarea activității online realizate de acesta din urmă (navigarea pe anumite website-uri, utilizarea anumitor platforme online, căutări în motoarele de căutare). Societățile care furnizează publicitate pot colecta datele necesare unor campanii de publicitate comportamentală prin intermediul fișierelor cookies. Prin utilizarea sistemelor de personalizare, campaniile de publicitate devin cât mai relevante și utile consumatorului. Publicitate direcționată (*Targeted advertising*) este publicitatea care vizează în mod specific un anumit segment de consumatori, diferențiați în funcție de anumite elemente caracteristice, precum factorii demografici sau interesele comune ale consumatorilor. Reclamele relevante pot fi prezentate și prin procesul de „redirecționare”, pe baza conținutului paginilor web sau a produselor/serviciilor recent vizitate de consumator. Pentru similitudine a se vedea: <https://www.youronlinechoices.com/ro/limbaj-specific-folosit>.

⁴² X. Hu, N. Sastry, *op. cit.*, p. 137.

Cookies de sesiune (*session cookies*) permit deținătorilor de website-uri să conexeze acțiunile unui utilizator în timpul unei sesiuni de browser. O sesiune începe în momentul în care utilizatorul deschide fereastra browser-ului și se termină la închiderea acesteia. Cookies de sesiune sunt create temporar, fiind automat șterse la închiderea browser-ului⁴³. *Session cookies* sunt ușor adaptabile și pot fi utilizate în multiple situații. De exemplu, acestea pot fi utilizate de website-urile de comerț electronic pentru a păstra produsul plasat în coșul de cumpărături de către utilizator, pentru a menține utilizatorii conectați sau pentru a extrage date privind fiecare sesiune a utilizatorului, în scopuri analitice.

Fișierele cookies persistente (*persistent cookies*) rămân pe dispozitivul unui utilizator pentru perioada de timp specificată în cookie și sunt folosite pentru a corela vizitele ulterioare ale aceluiași utilizator. Specific acestui tip de cookies este stabilirea unei date de expirare, care poate varia între o secundă și aproximativ 317 ani⁴⁴. *Persistent cookies* sunt activate de fiecare dată când utilizatorul vizitează website-ul care le-a generat⁴⁵. Conform specialiștilor⁴⁶, acest tip de cookies prezintă vulnerabilități în ceea ce privește confidențialitatea datelor întrucât pot dezvălui informații personale ale utilizatorilor Web, fără știința acestora, la o rată de neimaginat, încălcând normele legale concepute pentru a proteja datele cu caracter personal.

Secure cookies sau fișierele cookies securizate sunt cookies cu date criptate, setate de către website-urile *HTTPS (HyperText Transfer Protocol Secure)*⁴⁷. *Secure cookies* sunt utilizate cu preponderență de website-urile de

⁴³ P. Pinto, R. Lages, M. Au-Yong-Oliveira, *Web Cookies: Is There a Trade-off Between Website Efficiency and User Privacy?* în Á. Rocha, H. Adeli, L. P. Reis, S. Costanzo, I. Orovic, F. Moreira (coord.), *Trends and Innovations in Information Systems and Technologies*, volume 2, Ed. Springer, 2020, p. 714-715; International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 11. A se vedea și Cisco Website, *What are cookies? What are the differences between them (session vs. persistent)?*, [Online] <https://www.cisco.com/c/en/us/support/docs/security/web-security-appliance/117925-technote-csc-00.html>, accesat 1.11.2020; V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 167. A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 3.

⁴⁴ Conform specialiștilor, limita de timp poate fi setată în secunde iar valoarea nu poate depăși 10 cifre. Astfel, valoarea maximă de 9.999.999.999 secunde însumează aproximativ 317 ani calendaristici. A se vedea [Online] <https://www.adpushup.com/blog/types-of-cookies/>, accesat 1.11.2020. Pentru similitudine a se vedea V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 167.

⁴⁵ P. Pinto, R. Lages, M. Au-Yong-Oliveira, *op. cit.*, pp. 714-715; International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 11.

⁴⁶ V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 166.

⁴⁷ Hypertext Transfer Protocol Secure (https) este o combinație a Hypertext Transfer Protocol (HTTP) cu protocolul Secure Socket Layer (SSL) / Transport Layer Security (TLS). Pentru detalii privind protocolul SSL/TLS a se vedea [Online]:

comerț electronic cu funcție de plată online sau pe website-urile băncilor unde utilizatorii se conectează la propriul cont și pot realiza tranzacții⁴⁸. Având în vedere faptul că securizarea domeniului web prin instalarea unui certificat SSL (HTTP devenind în mod implicit HTTPS) reprezintă, în contextul aplicării RGPD, o minimă măsură de securizare a datelor cu caracter personal ale utilizatorilor, majoritatea website-urilor utilizează *secure cookies*.

Fișierele cookies prezintă riscuri asupra confidențialității datelor cu caracter personal colectate, însă acestea cresc exponențial în situația instalării de cookies malițioase pe dispozitivul utilizatorului. Specialiștii⁴⁹ din domeniul IT au demonstrat faptul că breșele de securitate pot fi generate de fișiere cookies corupte/putrede (*Rotten cookies*), dezvoltate și utilizate pentru furtul de date. Utilizarea unor fișiere de tip *rotten cookie* permite atacatorului să invalideze semnalizatoarele cookie (*cookie flags*)⁵⁰, chiar dacă acestea sunt criptate TLS⁵¹, prin exploatarea mecanismelor nesigure din HTTP.

Camera Internațională de Comerț din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (*International Chamber of Commerce UK*) analizează cookies dintr-o perspectivă diferită, a funcțiilor care influențează comerțul online, și le clasifică, pe baza scopurilor pentru care sunt utilizate, în patru categorii: cookies de strictă necesitate (*Strictly necessary cookies*), cookies operaționale (*Performance cookies*), cookies funcționale (*Functionality cookies*) și cookies pentru crearea de profiluri și pentru publicitate personalizată (*Targeting or advertising cookies*)⁵².

Cookies strict necesare (*Strictly necessary cookies*) sunt esențiale pentru a permite utilizatorului să navigheze pe paginile website-ului și să utilizeze caracteristicile acestuia, precum accesarea paginilor securizate sau funcționalitatea coșului de cumpărături de pe magazinele online.⁵³

<https://www.websecurity.digicert.com/security-topics/what-is-ssl-tls-https>, accesat 1.11.2020.

⁴⁸ A se vedea H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1204; și [Online] <https://www.adpushup.com/blog/types-of-cookies/>, accesat 1.11.2020;

⁴⁹ H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1205.

⁵⁰ O semnalizare cookie (*cookie flag*) este un mecanism de securitate care protejează datele dintr-un cookie. Un cookie cu semnalizare securizată poate fi transmis numai printr-o conexiune criptată, cum ar fi TLS, atunci când dispozitivul utilizatorului îl retrimite la server. *Cookie flags* protejează fișierele cookies împotriva furtului de date prin exploatarea vulnerabilităților HTTP. Pentru detalii a se vedea H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1204.

⁵¹ *Transport Layer Security (TLS)* este cel mai utilizat protocol pentru securizarea canalelor de comunicare între server și client. TLS implică autentificarea reciprocă între client și server, garantând astfel confidențialitatea și integritatea mesajelor. A se vedea H. Kwon, H. Nam, S. Lee, C. Hahn, J. Hur, *op. cit.*, p. 1205.

⁵² International Chamber of Commerce United Kingdom, *op. cit.*, p. 7.

⁵³ International Chamber of Commerce United Kingdom, *op. cit.*, p. 7.

Fișierele cookies operaționale (*Performance cookies*) colectează informații despre modul în care utilizatorii folosesc un website, de exemplu date privind cele mai accesate pagini web sau informații privind nefuncționalitățile apărute pe anumite pagini. Acest tip de fișiere cookies sunt setate pentru a colecta date în vederea îmbunătățirii ulterioare a modului în care funcționează website-ul. Toate informațiile colectate prin intermediul acestor cookies sunt statistice și, prin urmare, anonime.⁵⁴

Cookies privind funcționalitatea permit website-ului să memoreze alegerile pe care le face utilizatorul, precum numele de utilizator, limba și regiunea de unde vă conectați la website, pentru a vă oferi caracteristici personalizate și îmbunătățite. De exemplu, un website de știri poate oferi automat informații privind starea vremii și prognoza meteo din localitatea în care se află utilizatorul, stocând într-un cookie informații privind locația geografică a acestuia. Cookies privind funcționalitatea pot fi utilizate și pentru a reține modul în care utilizatorul a personalizat o anumită pagină web, de exemplu modul în care este afișat meniul website-ului, modificarea dimensiunii textului sau tipul fontului. Informațiile colectate prin intermediul acestor cookies pot fi anonimizate și nu pot urmări activitatea de navigare a utilizatorului pe alte website-uri.⁵⁵

Cookies pentru direcționare sau cookies publicitare (*targeting or advertising cookie*) sunt utilizate pentru a furniza reclame relevante utilizatorului, în concordanță cu interesele și preferințele acestuia. Acestea sunt, de asemenea, utilizate pentru a limita numărul de afișări ale unei reclame pentru un utilizator determinat, precum și pentru a analiza eficacitatea campaniei publicitare. De obicei, acest tip de fișiere cookies sunt plasate de agențiile de publicitate, cu permisiunea operatorului care deține website-ul. Scopul urmărit de *targeting or advertising cookies* este de a colecta informații privind activitatea online și interesele utilizatorului pentru a putea ulterior oferi publicitate personalizată.⁵⁶

1.3. Raporturi juridice generate de cookies

Fișierele cookies sunt emise de către website și sunt stocate direct în memoria dispozitivului deținut de utilizator, beneficiarul real al acestei operațiuni fiind deținătorul website-ului întrucât utilizatorul are doar posibilitatea de a accesa conținutul și anumite funcții personalizabile ale website-ului. Având în vedere faptul că deținătorul website-ului beneficiază de pe urma utilizării cookies, inclusiv prin eficientizarea costurilor cu stocarea fișierelor care astfel sunt „depozitate”, cu titlu gratuit, pe suportul de memorie al utilizatorului, ar trebui încheiat un contract între cele două părți? Poate fi această operațiune

⁵⁴ *Idem*, p. 7.

⁵⁵ *Idem*, p. 8.

⁵⁶ *Idem*, p. 8; P.F. Anderson, *op. cit.*, p. 93.

încadrată din punct de vedere juridic într-un contract? În situația reglementării raporturilor juridice dintre persoana vizată – utilizatorul Web și operator – deținătorul domeniului Web ar trebui să existe un acord, în format electronic, în care să fie prevăzute expres atât prelucrările de date cu caracter personal și consimțământul utilizatorului, dar și utilizarea de către serverul Web a resurselor de memorie deținute de utilizator în vederea stocării de cookies. Subliniem faptul că deși stocarea datelor cu caracter personal este considerată prelucrare în temeiul art. 4 pct. 2 din RGPD, aceasta se realizează prin utilizarea resurselor utilizatorului, de cele mai multe ori fără obținerea consimțământului informat asupra acestui aspect, secundar prelucrării de date propriu zise.

III. Protecția datelor cu caracter personal și impactul RGPD asupra cookies

Conceptul de confidențialitate a datelor, în sens larg, înglobează atât respectarea vieții private dar și protecția datelor cu caracter personal. Confidențialitatea implică libertatea persoanei vizate în raport cu orice formă de supraveghere neautorizată și este reglementată inclusiv prin prevederile art. 6 și 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Confidențialitatea datelor cu caracter personal a fost și este erodată de procesul de digitalizare a tuturor aspectelor vieții. Acest proces este vizibil în cadrul economiei digitale, unde rețelele sociale, agențiile de publicitate online sau platformele de economie colaborativă prelucrează un volum impresionant de date cu caracter personal prin intermediul Internetului.

Reglementare

La nivelul Uniunii Europene legislația privind confidențialitatea datelor constă în mai multe documente care interacționează în moduri complexe între ele și cu normele prezente la nivel național. Prelucrările de date cu caracter personal la nivel transnațional prin intermediul Internetului ridică probleme în identificarea reglementărilor aplicabile protecției datelor, fapt ce va determina armonizarea acestora la nivel internațional.

La 25 mai 2018 a intrat în vigoare Regulamentul UE nr. 2016/679⁵⁷ (Regulamentul general privind protecția datelor – RGPD), fapt ce s-a manifestat imediat în spațiul Internet printr-un volum mare de notificări ale utilizatorilor cu privire la politicile de confidențialitate actualizate ale Operatorilor și prin solicitarea consimțământului persoanelor care accesează website-uri cu

⁵⁷ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicat în JO L 119, 4.05.2016.

privire la prelucrarea datelor lor cu caracter personal prin intermediul cookies sau a altor tehnologii⁵⁸. Prevederile RGPD impun limitări stricte privind prelucrarea datelor cu caracter personal ale utilizatorilor, determinând modificări ale mijloacelor de urmărire a activităților desfășurate de aceștia în mediul online⁵⁹.

Înainte de această dată, fișierele cookies au fost reglementate prin Directiva 2002/58/CE⁶⁰ privind confidențialitatea și comunicațiile electronice, cunoscută și sub denumirea de *ePrivacy Directive*, și prin Directiva 2009/136/CE⁶¹ (sau Directiva privind fișierele cookies – *the EU Cookie Directive*) care o modifică și o actualizează, în parte, pe cea dintâi. În situația în care fișierele cookies acționează ca un mijloc de prelucrare a datelor cu caracter personal pentru analize comportamentale sau pentru a facilita urmărirea utilizatorilor, prevederile RGPD se aplică adițional celor din Directiva privind confidențialitatea și comunicațiile electronice⁶².

Consiliul European de la Lisabona din 2000 și-a stabilit drept obiectiv transformarea spațiului european în cea mai competitivă economie bazată pe cunoaștere din lume până în 2010, motiv pentru care nu a dorit limitarea accesului cetățenilor europeni la comerțul electronic. Astfel, forma finală a Directivei 2002/58/CE a impus operatorilor doar obligația de a notifica persoana vizată – utilizatorul website-ului, cu privire la scopul în care sunt prelucrate datele prin intermediul fișierelor de tip cookies⁶³.

⁵⁸ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 340

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice, publicată în JO L 201, 31.07.2002. Directiva se aplică „*prelucrării de date personale în sectorul comunicațiilor electronice și a liberei circulații a acestor date și a serviciilor și echipamentelor de comunicații electronice în interiorul Comunității*” și se completează, conform art. 1. alin. (2) cu reglementările europene privind protecția datelor cu caracter personal.

⁶¹ Directiva 2009/136/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului, publicată în JO L 337, 18.12.2009.

⁶² G. Seuchter, S. Proßnegg, V. Beimrohr, D. Branley-Bell, *op. cit.*, pp. 194-195; A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 3; C. Matte, N. Bielova, C. Santos, *Do Cookie Banners Respect my Choice? Measuring Legal Compliance of Banners from IAB Europe's Transparency and Consent Framework*, p. 1, articol disponibil online la adresa: <https://arxiv.org/abs/1911.09964>.

⁶³ M.L. Jones, *op. cit.*, p. 97.

Începând cu modificările introduse în anul 2009, Directiva europeană asupra confidențialității și comunicațiilor electronice impunea obținerea acordului utilizatorului, anterior prelucrărilor de date cu caracter personal prin intermediul fișierelor cookies, cu excepția cazului în care aceste fișiere erau strict necesare pentru realizarea serviciului solicitat de utilizator⁶⁴.

Spre deosebire de directivele privind confidențialitatea și comunicațiile electronice, impactul RGPD se poate observa la nivel internațional, întrucât acesta are un domeniu de aplicare extrateritorial, ceea ce înseamnă că se aplică inclusiv entităților din afara Uniunii Europene și operațiunilor de prelucrare care vizează furnizarea de bunuri sau servicii către persoanele fizice situate în UE sau monitorizarea comportamentului acestora „*indiferent dacă prelucrarea are loc sau nu pe teritoriul Uniunii*”⁶⁵. Noile reglementări europene din domeniul protecției datelor cu caracter personal au redus volumul de cookies utilizate pe Internet, inclusiv pentru utilizatorii din afara spațiului european. Conform unui studiu⁶⁶, comparativ cu datele din 2016, volumul global de fișiere cookies a scăzut cu până la 46,7% pentru utilizatorii din SUA.

Regulamentul general privind protecția datelor definește datele cu caracter personal în cadrul art. 4 pct. 1 drept „orice informații privind o persoană fizică identificată sau identificabilă”, inclusiv datele pseudonimizate „*care ar putea fi atribuite unei persoane fizice prin utilizarea de informații suplimentare*”⁶⁷. Prin urmare, prevederile RGPD se aplică atunci când identificarea este posibilă, nu numai atunci când este efectiv realizată, prin identificarea exactă a persoanei vizate. Cookies sunt menționate în mod expres în Regulamentul UE 2016/679, considerentul nr. 30 stipulând faptul că „*persoanele*

⁶⁴ A se vedea art. 5 alin. (3) din Directiva 2002/58/CE - „*Statele membre se asigură că stocarea de informații sau dobândirea accesului la informațiile deja stocate în echipamentul terminal al unui abonat sau utilizator este permisă doar cu condiția ca abonatul sau utilizatorul în cauză să își fi dat acordul, după ce a primit informații clare și complete, în conformitate cu Directiva 95/46/CE, inter alia, cu privire la scopurile prelucrării. Aceasta nu împiedică stocarea sau accesul tehnic cu unicul scop de a efectua transmisia comunicării printr-o rețea de comunicații electronice sau în cazul în care acest lucru este strict necesar în vederea furnizării de către furnizor a unui serviciu al societății informaționale cerut în mod expres de către abonat sau utilizator*”. A se vedea și L.E. Stănescu, R. Onufreiciuc, *Some Reflections on 'Datafication': Data Governance and Legal Challenges* în European Journal of Law and Public Administration, 2020, Volume 7, Issue 1, <https://doi.org/10.18662/eljpa/7.1/118>, p. 102; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 340.

⁶⁵ A se vedea art. 3 alin. (1) din RGPD; A. Șerban, *Settling the Disputes Referring to Personal Data Protection* în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași Tomul LXIV, Științe Juridice, 2018, Supliment, p. 165; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 341.

⁶⁶ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weipl, *op. cit.*, p. 11.

⁶⁷ Conform considerentului nr. 26 din RGPD.

fizice pot fi asociate cu identificatorii online furnizați de dispozitivele, aplicațiile, instrumentele și protocoalele lor, cum ar fi adresele IP, identificatorii cookie sau alți identificatori [...]. Aceștia pot lăsa urme care, în special atunci când sunt combinate cu identificatori unici și alte informații primite de servere, pot fi utilizate pentru crearea de profiluri ale persoanelor fizice și pentru identificarea lor.” Prin urmare, RGPD nu diferențiază între fișiere cookies proprii sau terțe iar modul în care identificatorii unici ai utilizatorilor stocați în fișierele cookies pot fi utilizați pentru a identifica persoanele vizate sunt lesne de observat. Conform art. 5 alin. (1) lit. e), datele cu caracter personal trebuie păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate numai pentru perioada necesară îndeplinirii scopurilor în care sunt prelucrate datele. Astfel, operatorii au obligația de a se asigura că „perioada pentru care datele cu caracter personal sunt stocate este limitată strict la minimum”. Pentru realizarea acestei obligații, operatorii trebuie să stabilească termene pentru ștergerea sau revizuirea periodică a datelor⁶⁸.

Ne propunem să analizăm modul în care RGPD și legislația din domeniul protecției datelor cu caracter personal au afectat caracteristicile/funcțiile fișierelor cookies.

Date cu caracter personal prelucrate prin intermediul cookies. Scopul prelucrărilor

Prin intermediul fișierelor cookies pot fi prelucrate variate tipuri de date cu caracter personal ale utilizatorilor precum istoricul de navigare, date de identificare (nume, prenume, serie și număr buletin, cod numeric personal), date de contact (număr de telefon, adresă de email, adresă de domiciliu), adresă IP, date privind locația, date de autentificare (username și parolă acces), date bancare (datele cardurilor pe paginile de plată), informații privind interesele și preferințele utilizatorilor.

Adresele IP sunt considerate informații de identificare personală conform RGPD, fiind un identificator online al utilizatorului și care, prin corelație cu alte informații, pot conduce la identificarea persoanei vizate⁶⁹.

Un aspect relevant în analiza relației cookies-date cu caracter personal este reprezentat de posibilitatea identificării utilizatorului prin raportare exclusivă la informațiile conținute de fișierul cookie. Pentru a determina dacă cookies conțin suficiente informații pentru a identifica utilizatorii, doctrina a

⁶⁸ A se vedea considerentul nr. 39 din RGPD. I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, pp. 341-342.

⁶⁹ A se vedea CJUE, cauza C-582/14, *Patrick Breyer v. Bundesrepublik Deutschland*, 19 octombrie 2016, ECLI:EU:C:2016:779, [Online]: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=178241&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=7355648>, accesat 1.11.2020.

propus măsurarea entropiei cookies, mai exact identificarea conținutului informațional al fișierelor cookies. Prin raportare la literatura de specialitate din domeniul securității IT, puterea unei parole este raportată la cantitatea de informații pe care o transportă și implicit numărul de încercări de care ar avea nevoie un atacator pentru a identifica parola⁷⁰. Astfel, concluzionăm că identificarea utilizatorului, a persoanei vizate, este cu atât mai facilă cu cât un fișier cookie stochează mai multe informații.

Datele cu caracter personal colectate prin intermediul cookies sunt prelucrate pentru scopurile stabilite de către Operator, acesta fiind deținătorul domeniului web. Conform art. 4 pct. 7 din RGPD, operatorul este „*persoana fizică sau juridică, autoritatea publică, agenția sau alt organism care, singur sau împreună cu altele, stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal*”. Pe Internet, „operatorul” este, în majoritatea cazurilor, titularul domeniului web sau furnizorul de conținut care utilizează serverul web pentru a emite fișierele cookies⁷¹.

Baza legală a prelucrărilor de date cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal este legală numai dacă se încadrează în cel puțin o situație dintre cele prevăzute de art. 6 din RGPD și anume⁷²:

1. „*persoana vizată și-a dat consimțământul pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal pentru unul sau mai multe scopuri specifice*”. De exemplu, consimțământul este necesar atunci când operatorul utilizează cookies (proprii sau terțe, precum serviciile *Google Analytics*) în vederea obținerii unor analize asupra comportamentului utilizatorilor.

2. „*prelucrarea este necesară pentru executarea unui contract la care persoana vizată este parte sau pentru a face demersuri la cererea persoanei vizate înainte de încheierea unui contract*”. Operatorul poate prelucra date cu caracter personal prin intermediul fișierelor cookies în baza art. 6 alin. (1) lit. (b) în situația în care, pentru încheierea unui contract de vânzare sau de prestări servicii, pagina web solicitată de utilizator necesită cookies pentru autentificarea utilizatorului sau pentru funcționalitatea coșului de cumpărături⁷³.

3. „*prelucrarea este necesară în scopul intereselor legitime urmărite de operator cu excepția cazului în care prevalează interesele sau drepturile și*

⁷⁰ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, pp. 343-344.

⁷¹ V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 169.

⁷² A se vedea și M.L. Jones, *op. cit.*, p. 97; V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 167. Ș.R. Tataru, I.T. Nica, *Privacy & Data Protection in Sport Industry* în *Sport and Society Interdisciplinary Journal of Physical Education and Sports*, Volume 20, nr. 1/2020, <https://doi.org/10.36836/2020/1/12>, p. 5.

⁷³ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 3. V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 168.

libertățile fundamentale ale persoanei vizate, care necesită protejarea datelor cu caracter personal”. Măsurile de securitate cibernetică⁷⁴, adică măsurile de protecție a datelor împotriva atacurilor sau a programelor *malware*, determină prelucrări de date cu caracter personal justificate din punct de vedere a legalității prin interesul legitim al operatorului⁷⁵.

Având în vedere mecanismul de funcționare și posibilele funcții îndeplinite de fișierele cookies, considerăm puțin probabilă prelucrarea de date cu caracter personal prin intermediul acestora în temeiul art. 6 alin. (1) lit. (c), (d) sau (e), și anume situațiile când „*prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului*”, „*prelucrarea este necesară pentru a proteja interesele vitale ale persoanei vizate sau ale altei persoane fizice*”, sau „*prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este investit operatorul*”⁷⁶.

Consimțământul și informarea utilizatorului

În situația în care prelucrarea de date cu caracter personal prin intermediul cookies este realizată în temeiul art. 6 alin. (1) lit. a), operatorul „*trebuie să fie în măsură să demonstreze că persoana vizată și-a dat consimțământul pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal*” și să respecte condițiile impuse de RGPD pentru obținerea unui consimțământ valabil exprimat.

În conformitate cu prevederile art. 7 din RGPD, consimțământul trebuie să fie exprimat și necesită, în mod explicit, o opțiune din partea persoanei vizate. De asemenea, operatorul trebuie să informeze persoana vizată cu privire la faptul că aceasta își poate exercita oricând dreptul de a-și retrage consimțământul. Prin instituirea unor condiții stricte pentru obținerea consimțământului persoanei vizate, legiuitorul european a urmărit limitarea utilizării acestuia ca bază legală a prelucrării. Coroborând prevederile RGPD cu cele ale Directivei 2009/136/EC, fișierele cookies pot fi setate și ulterior recuperate de către serverul Web numai în baza consimțământului⁷⁷.

⁷⁴ Securitatea cibernetică poate fi definită drept totalitatea garanțiilor și măsurilor adoptate pentru a apăra sistemele informatice și pe utilizatorii lor împotriva accesului neautorizat, a atacurilor și a prejudiciilor, cu scopul de a asigura confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea informațiilor, inclusiv a datelor cu caracter personal. Pentru mai multe detalii a se vedea: Curtea de Conturi Europeană, *Provocări pentru o politică efecace a UE în domeniul securității cibernetică. Document de informare. Martie 2019*, [Online]: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/BRP_CYBERSECURITY/BRP_CYBERSECURITY_RO.pdf, accesat 1.11.2020.

⁷⁵ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 4.

⁷⁶ A se vedea și V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 168.

⁷⁷ M.L. Jones, *op. cit.*, pp. 99-100; G. Seuchter, S. Proßnegg, V. Beimrohr, D. Branley-Bell, *op. cit.*, pp. 195-196.

Unul dintre obiectivele RGPD este cel de a preveni profilarea, inclusiv prin intermediul fișierelor cookies, fără acordul expres și informat al persoanei vizate. Pentru a se conforma prevederilor RGPD, deținătorii de domenii Web au urmat trei posibile strategii și anume: i) au încetat să utilizeze fișiere cookies persistente; ii) au implementat mecanisme de obținere a consimțământului utilizatorilor, prealabil instalării de fișiere cookies, lăsând website-ul accesibil și fără obținerea consimțământului; sau iii) au interzis accesul utilizatorilor din UE pentru a evita incidența prevederilor RGPD⁷⁸.

În practică, majoritatea website-urilor informează utilizatorul cu privire la utilizarea de cookies prin intermediul unui banner care solicită, prin intermediul unui click „Acordul” utilizatorului pentru prelucrarea datelor sau confirmarea citirii informării și acceptul fișierelor cookies printr-un click pe butonul „Ok, accept cookies”. Aceste practici nu sunt conforme prevederilor RGPD care afirmă în mod clar faptul că consimțământul nu poate fi implicit, deoarece *„ar trebui acordat printr-o acțiune neechivocă care să constituie o manifestare liber exprimată, specifică, în cunoștință de cauză și clară a acordului persoanei vizate pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal [...] Prin urmare, absența unui răspuns, căsuțele bifate în prealabil sau absența unei acțiuni nu ar trebui să constituie un consimțământ”*.

Mai mult decât atât, RGPD prevede faptul că *„consimțământul nu ar trebui considerat ca fiind acordat în mod liber dacă persoana vizată nu dispune cu adevărat de libertatea de alegere sau nu este în măsură să refuze sau să își retragă consimțământul fără a fi prejudiciată”*⁷⁹.

În contextul obligației operatorului de a obține consimțământul utilizatorului, considerăm necesară realizarea unei delimitări clare între conceptul de cookies și cel de Spam. Dacă fișierele cookies sunt instalate la solicitarea realizată de utilizator către un server Web, cu sau fără informarea și/sau acordul acestuia asupra prelucrărilor de date cu caracter personal, mesajele spam sunt trimise în mod nesolicitat și nedorit de către utilizator, reliefând intenția malițioasă a expeditorului. Specialiștii⁸⁰ din domeniul IT au subliniat faptul că fișierele cookies se disting de Spam, primele reprezentând o *„comunicare dorită în spațiul public”*, în timp ce ultima reprezintă o *„comunicare ilegală în spațiu privat”*.

⁷⁸ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 2. X. Hu, N. Sastry, *op. cit.*, p. 137. I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 340.

⁷⁹ Conform considerentului 42 din RGPD, teza finală; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 342.

⁸⁰ E. Carmi, *Regulating behaviours on the European Union Internet, the case of spam versus Cookies* în International Review of Law, Computers & Technology, 31(3), 2017, doi:10.1080/13600869.2017.1304616, p. 289; Pentru similitudine a se vedea M.L. Jones, *op. cit.*, p. 88.

Un element principal al RGPD este acela că, de fiecare dată când sunt colectate date cu caracter personal despre un utilizator, acestea trebuie făcute cu acordul utilizatorului⁸¹. Astfel, intervine obligația operatorului de a informa utilizatorul și / sau de a obține consimțământul acestuia, în funcție de tipul de cookies utilizat.

Obținerea consimțământului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul fișierelor cookies

Utilizarea de cookies strict necesare, fiind prin natura lor esențiale și obligatorii pentru buna funcționare a website-ului, dar și datorită lipsei (teoretice) a unei prelucrări de date cu caracter personal, nu necesită obținerea consimțământului persoanei vizate. Cu toate acestea, operatorul este obligat, conform prevederilor RGPD, să informeze utilizatorii cu privire la utilizarea fișierelor cookies, prelucrările de date cu caracter personal prin intermediul acestora și scopul prelucrărilor⁸².

Fișierele cookies operaționale colectează doar informații privind utilizarea website-ului, în beneficiul operatorului, motiv pentru care acesta trebuie să obțină consimțământul utilizatorului⁸³.

Consimțământul trebuie obținut și în cazul utilizării de cookies de funcționalitate, acestea memorând opțiunile utilizatorilor privind utilizarea website-ului, fiind specifice domeniului web vizitat⁸⁴.

Fișierele cookies de direcționare sau publicitate colectează cele mai multe informații despre utilizatori, motiv pentru care, în situația în care deținătorul website-ului setează un astfel de cookie are obligația să informeze utilizatorul și să obțină consimțământul acestuia⁸⁵.

Având în vedere imposibilitatea gestionării fișierelor cookies direct din browser și viitorul incert al propunerii⁸⁶ de Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice, utilizarea cookies va rămâne contestată de

⁸¹ X. Hu, N. Sastry, *op. cit.*, p. 137.

⁸² International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 12; A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 3.

⁸³ International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, p. 12.

⁸⁴ *Ibidem*.

⁸⁵ *Ibidem*.

⁸⁶ A se vedea Propunerea de Regulament al parlamentului european și al consiliului privind respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal în comunicațiile electronice și de abrogare a Directivei 2002/58/CE (Regulamentul privind viața privată și comunicațiile electronice), COM/2017/010 final - 2017/03 (COD), [Online]: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52017PC0010>, accesat 1.11.2020.

specialiștii în protecția datelor, cel mai probabil, până la momentul căderii lor în desuetudine⁸⁷.

Obligații RGPD pentru deținătorii de website-uri / furnizorii de conținut digital

Nu sunt puține situațiile în care operatorii/deținătorii de website-uri realizează prelucrări de date cu caracter personal în momentul accesării website-ului de către vizitator și înainte de îndeplinirea obligației prealabile de informare cu privire la prelucrările de date a persoanei vizate, printr-o notificare sau printr-un mesaj de tip *pop-up*⁸⁸. De exemplu, în momentul în care vizitatorul accesează un website dedicat prezentării condițiilor meteorologice⁸⁹, website-ul realizează o redirectionare către pagina web dedicată condițiilor meteo din zona în care se afla utilizatorul, ca urmare a procesării automate a datelor cu caracter personal privind locația. Aceeași situație o întâlnim atunci când un utilizator Internet accesează website-ul global al unei societăți multinaționale și este redirectionat automat către website-ul sau pagina dedicată consumatorilor dintr-un anumit stat, oferind conținut în limba utilizată de aceștia⁹⁰.

Politicile de confidențialitate sau privind utilizarea cookies și notificările privind prelucrările de date cu caracter personal reprezintă modalitatea tipică de informare a utilizatorilor. Conform prevederilor RGPD, modul de informare a persoanelor fizice cu privire la prelucrările de date cu caracter personal prin intermediul cookies „*ar trebui să fie transparente*” și să prevadă faptul că datele „*sunt colectate, utilizate, consultate sau prelucrate în alt mod [...] și în ce măsură datele cu caracter personal sunt sau vor fi prelucrate. Principiul transparenței prevede că orice informații și comunicări referitoare la prelucrarea respectivelor date cu caracter personal sunt ușor accesibile și ușor de înțeles și că se utilizează*

⁸⁷ M.L. Jones, *op. cit.*, pp. 99-100.

⁸⁸ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 5.

⁸⁹ În cadrul testului au fost incluse website-urile www.accuweather.com/, <https://www.timeanddate.com/> și <https://www.weather-forecast.com/>. Toate cele trei website-uri au prelucrat date cu caracter personal privind locația utilizatorului și au afișat pagina web care prezenta condițiile meteorologice din zona de unde se afla vizitatorul. Este de menționat faptul că primele două website-uri din experiment au afișat o notificare de tip *pop-up* prin care informau vizitatorul cu privire la prelucrările de date prin intermediul cookies în tip ce al treilea nu avea implementate mecanisme de informare.

⁹⁰ De exemplu, în momentul în care un utilizator din România accesează website-ul www.samsung.com acesta este redirectionat pe pagina www.samsung.com/ro dedicată consumatorilor români. Redirectionarea este realizată în baza prelucrării de date cu caracter personal privind locația.

*un limbaj simplu și clar*⁹¹. În plus, politicile de confidențialitate trebuie personalizate și adaptate la prelucrările specifice website-ului la care se aplică, întrucât datele sunt „colectate în scopuri determinate, explicite și legitime”⁹² și nu pot fi prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu scopul inițial⁹³.

Utilizatorul mediu care navighează pe Internet cu oricare dintre browserele web populare nu este conștient de depunerea și accesarea cookies, ceea ce contravine prevederilor art. 13-14 din RGPD privind obligația de informare și, în aceeași măsură, drepturilor de acces acordate utilizatorului, prevăzute în cadrul art. 15 din RGPD⁹⁴. Din momentul emiterii fișierelor cookies de către website, acestea sunt stocate în memoria dispozitivului utilizatorului și sunt folosite de către browserul Web. Chiar dacă utilizatorul și-a dat acordul cu privire la utilizarea de fișiere cookies, acesta beneficiază de dreptul de acces la informațiile personale stocate în cookies, drept garantat prin art. 15 din RGPD⁹⁵. Cu toate acestea, fișierele cookies nu pot fi accesate cu ușurință de către utilizatori întrucât trebuie să cunoască denumirea și locația exactă a fișierului cookie și trebuie să aibă competențe de a utiliza aplicații de tip editor pentru a le accesa și citi. Cu siguranță, o astfel de cunoaștere nu poate fi o condiție prealabilă acceptabilă pentru exercitarea de către utilizatori a drepturilor de acces garantate de RGPD. Chiar dacă un utilizator cu experiență ar putea să identifice și să acceseze fișierul cookie, informațiile conținute în acesta, spre exemplu „cZl51y832D4VW7f1Ywcs+5qu8vzqPwSCE1x3+6jXJTJPMpr3M44Pfwl7nZdmsLXj3KuRqApOf6huwEVmFqFXE2W6pN0uS2/gQK7tRppalmweiYPWSf2IGe846uSF”⁹⁶, cu siguranță nu vor îndeplini cerința strictă a RGPD privind accesul la datele procesate „într-o formă inteligibilă și ușor accesibilă”⁹⁷.

Impactul Regulamentului UE 2016/679 este perceptibil la nivel global, în ceea ce privește măsurile de asigurare a confidențialității și volumul de informații prezentate utilizatorilor⁹⁸. Studiile privind monitorizarea impactului RGPD asupra volumului de cookies utilizate au subliniat faptul că noua

⁹¹ A se vedea considerentul nr. 39 din RGPD.

⁹² Conform art. 5 alin. (1) lit. b) din RGPD.

⁹³ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 342.

⁹⁴ Pentru similitudine a se vedea V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, pp. 167-168.

⁹⁵ A se vedea A. Iftimiei, *Protecția datelor cu caracter personal. Aspecte de drept european* în Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași Științe Juridice, Tomul LXIV, nr. 1/2018, p. 280.

⁹⁶ Fișierul cookie cu denumirea AWSALB, instalat de către website-ul eurlex.europa.eu pe dispozitivul utilizat de autor, la afișarea textului Regulamentului UE nr. 2016/679 în data de 10 octombrie 2020.

⁹⁷ A se vedea art. 12 din RGPD; V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 168.

⁹⁸ I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 341.

reglementare europeană privind protecția datelor cu caracter personal a avut un impact internațional considerabil asupra utilizării fișierelor cookies în ecosistemul web, în special în ceea ce privește numărul de cookies terțe⁹⁹.

Conform unui studiu asupra gradului de conformare a activităților de prelucrare a datelor cu caracter personal la prevederile RGPD, este notabil faptul că website-urile care par a fi transparente și oferă utilizatorilor posibilitatea de a alege, stochează mai multe fișiere cookies atunci când este acceptată opțiunea implicită, decât cele care nu oferă nicio alegere¹⁰⁰.

Răspunderea operatorului

Persoana care setează fișierul cookies este cea responsabilă de îndeplinirea cerințelor impuse de reglementările din domeniul protecției datelor. În funcție de tipul de fișiere cookies, proprii sau de la terță parte, persoana responsabilă este fie deținătorul website-ului, fie persoana terță care a dezvoltat fișierul cookie în cauză. În situația în care fișierele cookies de la partea terță sunt setate printr-un website, atât terțul, cât și deținătorul website-ului au obligația de a se asigura că utilizatorii sunt informați în mod clar despre utilizarea cookies și de a obține consimțământul acestora. În practică, informarea utilizatorilor cu privire la utilizarea de cookies și, după caz, obținerea consimțământului este facilă doar deținătorului website-ului¹⁰¹.

Conform prevederilor art. 32 alin. (1) lit. d) din RGPD, operatorul are obligația de a realiza periodic o verificare asupra prelucrărilor de date prin intermediul cookies și asupra eficacității măsurilor tehnice și organizatorice pentru a garanta confidențialitatea datelor prelucrate¹⁰².

Utilizatorii prejudiciați de încălcarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal au, conform art. 77-82 din RGPD, posibilitatea de a iniția proceduri administrative și/sau proceduri judiciare în fața unei instanțe civile. Procedurile judiciare într-o instanță civilă pot fi desfășurate după sau în paralel cu și independent de procedurile administrative¹⁰³.

⁹⁹ A. Dabrowski, G. Merzdovnik, J. Ullrich, G. Sendera, E. Weippl, *op. cit.*, p. 11; X. Hu, N. Sastry, *op. cit.*, p. 138; I. Sanchez-Rola, M. Dell'Amico, P. Kotzias, D. Balzarotti, L. Bilge, P.-A. Vervier, I. Santos, *op. cit.*, p. 340.

¹⁰⁰ X. Hu, N. Sastry, *op. cit.*, p. 139.

¹⁰¹ International Chamber of Commerce United Kingdom, *ICC UK Cookie guide*, London, 2012, pp. 8-9.

¹⁰² Ș.R. Tataru, *Protecția informațiilor de afaceri: informații clasificate, confidențiale, date cu caracter personal* în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași* Tomul LXVI/I, Științe Juridice, 2020, p. 274.

¹⁰³ C.T. Ungureanu, *Legal Remedies for Personal Data Protection in European Union* în *Logos Universality Mentality Education Novelty: Law*, nr. 2/2018, <https://doi.org/10.18662/lumenlaw/10>, p. 32; Andreea Șerban, *op. cit.*, p. 166 și urm.; V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 169.

Independent de remediile prevăzute de RGPD, utilizatorii afectați de prelucrarea nedorită și ilegală a datelor personale prin intermediul cookies pot încerca să obțină o despăgubire direct de la dezvoltatorul browserului Web utilizat, mijloc prin care a avut loc prelucrarea. Întrucât prelucrarea ilicită a informațiilor personale prin intermediul fișierelor cookies depinde de infrastructura browserului Web, utilizatorii se pot îndrepta și împotriva producătorilor acestui software. Considerăm că răspunderea dezvoltatorilor de browsere Web poate fi atrasă atât în baza normelor privind protecția datelor cu caracter personal dar și în baza reglementărilor privind răspunderea pentru produse¹⁰⁴.

Concluzii

În mod cert fișierele cookies au fost create pentru funcționalitatea anumitor funcții ale website-urilor (de exemplu, coșul de cumpărături al unui magazin online) și, totodată, ca o modalitate de eficientizare a resurselor informatice ale operatorului, care prin intermediul cookies economisește propriile resurse de stocare a informațiilor, transferând această acțiune din sarcina sa în cea a utilizatorului.

Prelucrările avansate de date cu caracter personal prin intermediul cookies pot prezenta beneficii atât pentru operatorii ce activează în mediul digital dar și pentru utilizatori, dacă acestea sunt realizate cu informarea și consimțământul persoanelor vizate și în limitele impuse de RGPD. Principalele riscuri la confidențialitatea datelor rămân cele generate de preluarea conținutului fișierelor cookies de către persoane neautorizate, determinând astfel incidente de securitate la datele cu caracter personal.

Considerăm că deținătorii de website-uri își „serve” utilizatorii cu prăjiturile cu răvaș (*fortune cookies*), aceștia bucurându-se de o experiență online personalizată dar, în momentul citirii cu atenție a termenilor preponderent tehnici din politica de utilizare cookies, vor experimenta misterul și ambiguitatea răvașului. Constatăm că relația dintre operatorii de date cu caracter personal (deținătorii de domenii Web) și utilizatori rămâne dezechilibrată, primii având posibilitatea de a prelucra datele colectate prin intermediul cookies și în alte scopuri decât cele declarate, iar cei din urmă nu beneficiază de o informare corectă cu privire la prelucrările de date și nici nu dețin mecanis-

¹⁰⁴ Cu privire la răspunderea pentru produse defectuoase a dezvoltatorilor de software a se vedea: K Alheit, *The applicability of the EU Product Liability Directive to software* în *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, vol. 34, no. 2, iulie 2001, pp. 200-203; S. Mvula, *Liability of the manufacturer or software developer under the Product Liability Directive for defective software that cause a self-driving car to cause damage*, Tilburg Law School, ianuarie 2020, p. 20 și urm., [Online]: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=150333>, accesat 1.11.2020; V. Mayer-Schonberger, *op. cit.*, p. 169.

mele necesare pentru a verifica modul și scopul în care le sunt prelucrate informațiile personale.

Din punct de vedere al reglementărilor existente, fișierele cookies sunt o fantasmă juridică, fiind insuficient reglementate și rareori amintite în cadrul normelor juridice care reglementează protecția datelor, aspect confirmat de apariția singulară în considerentul 30 al Regulamentului UE 2016/679.

Va fi interesant de observat modul de adaptare a Internetului în momentul în care mai multe state vor impune reguli stricte privind utilizarea cookies, asemeni GDPR, Va mai fi Internetul internațional? Vom asista la o limitare a internaționalității Internetului sau va fi necesară armonizarea la nivel internațional a reglementărilor privind protecția datelor?